Võ phi Hùng, cựu HS Petrus Ký, 67-74, tặng cho Quán Ven Đường

DÉPOT LÉGAL
LE DIRECTEUR
DEPOT LÉGAL INDOCHINE N° A 7070

SỐ 913 NĂM THỨ MƯỜI — MỖI SỐ 4 XU — 丙子年 四月初三日 — THỨ BẢY 23 MAI 1936

GIÁ BÁN

ĐÔNG-PHÁP		NGOẠI-QUỐC	
Một năm	6$00		8$50
Sáu tháng	2.80		4.50
Ba tháng	1.50		2.50

Mua báo phải trả tiền trước.
Thơ và mandat gởi cho M. TRẦN-ĐÌNH-PHIÊN. — Ai đăng quảng-cáo, việc riêng, xin thương lượng trước.

TIẾNG-DÂN

La Voix du Peuple

Chủ-nhiệm kiêm Chủ-bút HUỲNH-THÚC-KHÁNG
Quản lý TRẦN-ĐÌNH-PHIÊN

Mỗi tuần xuất-bản ba kỳ : thứ BA, thứ NĂM và thứ BẢY

BÁO-QUÁN
số 123, đường Đông-Ba, Huế
Giây-thép nói : số 62
Giây thép : TIENGDAN HUE

Cái gì trên đời, gây dựng rất khó mà phá hoại rất dễ

CHUNG QUANH TẤN-KỊCH VONG-QUỐC CỦA NƯỚC A

Theo tin La-mã ngày 10-5-36, nước Ý đã mở đại-hội Pháp-tây-tự để trù-định phương-pháp « xử-trí nước A là nước độc lập mà Ý đã chiến-thắng », khai-nghị không đầy một giờ đồng hồ đã thông-quá nghị-án.

1) Lãnh-thổ và nhân-dân nước A hoàn-toàn lệ thuộc dưới quyền thống-trị của nước Ý ;

2) Vua nước A, do nước Ý lập lên, đến người kế thừa sau cũng vậy ;

3) Toàn cả nước A giao vị phó-vương của nước Ý ủy sang thống-trị, cùng đứng ngang với Hoàng-thất nước A (?). Hiện đã cử tướng-quân Bodogliо làm phó-vương sang cai-trị nước A.

Thế là trên lịch-sử vong-quốc thế-giới, thêm một cái tên nước A mà trong sổ nước tự chủ trên hoàn cầu, không còn có tên nước A. hiện-cuộc nước A ngày nay không khác gì tấn-kịch «Ất-dậu» về đời Hàm-nghi nước Nam ta ngày trước.

Phàm dân-tộc trên địa-cầu, — không nói các nước văn-minh — dầu nước bán-khai hay dã-man mà đã lập-thành một quốc-gia, có lãnh-thổ hẳn-hòi, có nhân-dân đông-đúc đã kết-thành đoàn-thể và có cơ-quan thống-trị, có đô-thành trung-ương và địa-phương phân-trị v. v., thành ra qui-mô chế-độ một quốc-gia ; kể công khai sáng và bồi-đắp trải biết bao nhiêu đời, hao biết bao công-phu, mới có cái quốc-gia ấy, nào phải mai chiều mà làm thành đâu. Vậy mà đến cơn suy mất, không tự vệ được thì sa sút rất là mau chóng ; dầu như vua dân nước A có lòng ái-quốc chống-cự với nước Ý đến ngày cuối cùng, cũng chỉ trong 7 tháng trời mà đã thấy tấn thảm-kịch cồn-dâu bể-thảm !

Người ta đã tính cuộc A-Ý chiến-tranh nầy bắt đầu từ 4-10-35, đến đầu tháng 5 năm nay là 7 tháng chẵn. Cái nước gầy dựng ngàn năm mà trong 7 tháng đã làm vật sở hữu của nước mạnh, bảo nhân-dân nước A không đau lòng sao được ?

Trên thế-giới, dầu ở đời cạnh-tranh kịch-liệt mạnh được yếu thua nầy, cái tiếng nhân-đạo và công-lý không khi nào không nghe người đời thường phô trước đầu miệng, rõ là tánh người có thiện, mà xét về thực-tế thì chỉ «súng» với «tiền» hai cái đó cứ gây ra chuyện ác. Từ cá-nhân cho đến quốc-tế cũng thế, nên càng trải qua những cuộc biến-thiên trên cõi đời, càng phục cái thuyết «thiện ác hỗn» của nhà hiền-triết Dương-Hùng là đúng.

Nói toàn ác chăng ? sao người đời lại phô những tiếng «bình-đẳng, văn-minh» nọ kia, dầu như chuyện Ý nuốt A thuần dùng võ lực xâm đoạt, mà cũng trương lá cờ là «khai-hóa mọi đen, bài trừ chế-độ nô-lệ vô-nhân-đạo». ? Còn nói toàn thiện chăng, thì quả bom độc đạn nêm giữa đám đông dân bà trẻ con và dân vô tội kia là nghĩa lý gì ?

Cái chứng thiện-ác xô-bồ rõ ràng như thế, tưởng không ngờ gì nữa, đáng để ý là làm thiện rất chậm, mà làm ác rất chóng : Muốn làm việc thiện hoặc khai-hóa hay vừa giúp một nước yếu hèn nào làm nên nước độc-lập, khó khăn làm sao ! Như nước Anh nói khai-hóa cho Ấn-độ được độc-lập, Mỹ thường hẹn cho Phi-luật-tân tự-trị, mà trải mấy mươi năm chưa thấy mấy nước kia trồi đầu. Trái lại như Triều-tiên, Lưu-cầu, bị người Nhật chinh-phục hôm qua, là ngày nay thấy thành quách nhân-dân đã tiêu tán đâu mất. Vậy dầu ai có nói « khoa-học vạn-năng» hay là «văn-minh tiến bộ» gì gì, cũng không che được cái chứng «ác đi mau mà thiện đi chậm» đó.

« Theo đều lành như lên dốc, theo đều ác như núi lở», cõi đời sanh-tồn là thế, nhân cuộc Ý-A, mượn câu trên làm kết-luận.

Khách-Quan

Người được dùng súng-trận và súng săn

Nghị định quan Khâm-sứ Trung kỳ vừa rồi định cấp giấy phép không lấy tiền, cho các người như sau đây được dùng súng trận hoặc súng săn :

1) Các hoàng thân và tôn tước ; 2) Các quan Thượng thư và quan chức ngang hàng thượng thư ; 3) Các ông tham tri, thị lang, tá lý trong 7 bộ ; 4) Các ông tả hữu tôn khanh trong Tôn nhơn phủ ; 5) Các sĩ quan nhất phẩm ; 6) Các ông tổng đốc, tuần vũ, phó đoàn, bố chánh, phó thứ, quản đạo và án sát ; 7) Các ông đô đốc, chánh và phó lãnh binh ; 8) Các ông tri phủ, tri huyện và tri châu ; các quan võ hưu trí từ tam phẩm trở lên ; 9) Các viên chức làm việc các sở đã vào ngạch và đã lông sự ít ra là 20 năm ; 10) Các người Nam có chân trong các hội đồng dân cử.

Giấy phép này hằng năm phải trình để xét lại, tuy vậy cũng được miễn lệ phí. Những người có giấy phép dùng súng mà thôi việc hay chết ngày nào, thì giấy phép sẽ bị hủy đi ngày ấy.

CHUYỆN ĐỜI

Mối thất vọng của nhà văn

Bữa nọ đang bạn cùng tôi, một nhà văn-sĩ, đến thuật lại cho tôi nghe một câu chuyện, đáng cho tôi thuật lại trong cột chuyện đời hôm nay, tôi chỉ xin phép sửa đổi các tên vì ông bạn không muốn người khác biết. Ông bạn tôi nói :

« Cái nghề văn sĩ của chúng ta cũng đã làm cho chúng ta lắm khi được thú vị. Không nói chi đến món tiền nhuận bút mà cứ cuối tháng các nhà báo gởi đến cho tôi, thú vị nhứt là những bức thơ khen tặng của độc giả, nhiều là nữ độc giả lại là người phải yêu. Vì vậy nên vừa rồi tôi xiết bao vui mừng mà tiếp một bức thơ của cô Ái-vân trong Lục tỉnh gởi ra khen lấy khen để cái bài đoản thiên của tôi nói về « một buổi chiều thu » đăng trong một số báo « Văn-đàn » năm người. Cô độc giả kia lại nói vì tôi đã khéo bày ra một cảnh chiều thu ở một biển chân trời, trong khi một cặp oan ương, cô Oanh và cậu Quốc, phải cái bước giang hồ lưu lạc... thật chẳng khác chi một tấm gương phản chiếu, làm cho cô nghĩ đến tâm sự riêng của cô mà cô cảm động vô cùng, phải rơi hai hàng lệ ..

Được cái thơ kia, tôi vui mừng quá, về nhà tôi trao cho vợ tôi xem mà nói :

— Đã hai năm nay công chúng rất hoan nghênh các tác phẩm của tôi, và đã nhiều lần gởi thơ tỏ lòng hâm mộ. Cái thơ nầy là cái tôi tiếp sau cùng của một vị nữ độc giả.

Vợ tôi xem thơ xong rồi nói :

— Ừ, cái thơ nầy hoan nghênh cậu thật tình vì không như các cái trước, cái nào sau cùng cũng có móc sót một khoản việc riêng là để xin vay tiền nhiều ít .. Vậy chúng ta phải tìm lại cái đoản thiên ấy, để lần sau có viết thì cậu cứ theo kiểu ấy mà viết, chắc sẽ được người hoan nghênh nhiều.

— Mợ nói chí lý đó, nhưng những đoản thiên tôi viết, về « một buổi chiều thu » rất nhiều. Vậy mợ chịu khó tìm hộ cái đoản thiên nói trong thơ ấy cho.

Thế là vợ tôi, một người dễ dãi khi nào cũng muốn chồng vang lừng danh tiếng, nên lại cựi đi soạn cả mấy chồng báo cũ mà tìm... Trong khi ấy tôi lần đến nhà bác Mai-Lang.

Mai quân là một nhà văn mà người ta có thể nói là một tay cạnh tranh lợi hại của tôi, vì Mai quân cũng viết đoản thiên cho các báo, mà tác phẩm của Mai-quân lại được các ông chủ nhiệm mua đắt hơn, có lẽ vì họ không biết thưởng thức văn chương...

Tôi đến Mai quân giả bộ hỏi một việc gì đó, nhưng cốt là cho lão ấy coi bức thơ kia để chọc tức lão chơi. Tôi lại nói :

— Bực quá, mỗi bữa cứ tiếp được những thơ như thế nầy xem mãi thì giờ quá. Mình có cảm ai hâm mộ mình đâu, nhưng hâm mộ mà đừng tỏ ra, để mình khỏi mất thì giờ, thì có được không. Còn nỗi bọn kêu điện thoại tử tang, lại khổ nữa .. Tôi định đi về một miền nhà quê tìm một chỗ mà ít ai hỏi đến, để yên tịnh mà viết văn, thì tiện hơn..,

Tôi vừa nói vừa tỏ ra bộ đắc thắng tự phụ lắm. Không ngờ Mai-quân xem xong bức thơ của tôi, cũng mỉm cười hỏi lại :

— Không phải anh đã tự viết ra là thơ nầy sao ?

Tôi tức giận không thèm trả lời, mà ra về, trong bụng cho rằng như thế là để trả thù được rồi.

Về đến nhà tôi thấy vợ tôi đương cậm cụi lật mấy chồng báo cũ, mà thở ra, bảo tôi :

— Không sao có thể tìm được cái bài đoản thiên ấy. Những bài nói về « một buổi chiều thu » thì nhiều, mà không thấy bài nào nói đến cảnh trời tàn ở nơi chân trời góc bể... và có cô Oanh cậu Quốc nào như trong thơ người độc giả đó nói.

Hẳn thật là tôi cũng không nhớ, vì một nhà văn sĩ như tôi, đã viết biết bao nhiêu là đoản thiên, bảo nhớ hết sao được.

Càng đường chúng tôi mới nghĩ ra cách viết thơ nhờ người độc giả ấy cho biết bài đoản thiên đăng ở số báo nào, ra ngày nào... Như vậy thì tài chi mà tìm không ra được.

Bức thơ gởi đi rồi, quả thật cách đó mấy ngày chúng tôi được cô Ái-vân ở Lục tỉnh có lòng tốt trả lời. Cô nói :

« Tôi lấy làm hối hận mà đã làm phiền đến ngài, vì tôi coi lại thì cái đoản thiên của ngài không có nói gì đến chuyện cô Oanh cậu Quốc. Và vì tôi nhớ lộn mà lầm ngài với một tác giả khác tên là Mai Lang. Vậy cái đoản thiên tôi nói đó là của ông Mai-Lang chớ không phải của ngài ».

Lạc-nhân

Vì bị đóng thuế thân
Học sinh bãi khóa

Đang đi học, tiền bạc tiêu xài, đều do tài cha mẹ trút ra, thế mà học sinh lại bị đóng thuế Thật một đều không công bình, nên học sinh Cao miên phải bãi khóa để yêu cầu xét nghị định kia, như T. D. đăng ở Kho chuyện vừa rồi.

Chuyện nầy to tát chứ không vừa. Vậy thuật rõ như dưới :

Nguyên vừa rồi, quan Khâm sứ Cao miên có ra nghị định bắt buộc những học sinh nào trên 20 tuổi phải đóng thuế thân. Khi hay có tờ thông tư nầy, thì học sinh trường Trung học Sisowath, phần đông là người Cao miên, có làm đơn gởi tên quan Khâm-sứ kêu nài, nhưng ngài không nhận.

Ngày đó, ngày thứ năm, theo như lệ thường, học sinh ăn ở trong trường Sisowath được các thầy surveillants dẫn đi chơi. Lúc ra khỏi trường, một số đông kéo nhau đi. Các thầy surveillants sợ khiển không được, phải chạy về báo ông đốc.

Rồi một mớ thuê xe lô ca xông đi Pursat, là nơi vựa Monivong nghỉ mát mấy lúc nay, nhờ ngài can thiệp bỏ món thuế ấy.

Khi đi đến Kompong Chnang thì gặp quan chủ tỉnh là M. Deseulis hay, cản lại và bắt phải trở về. Hiện độ 50 người học lại.

Sau đó, tại trường có cảnh sát đứng xét hỏi tình nghi. Có tối 20 trò đã bị linh một thám bắt và đã lấy khai.

Hai trò Kim-Anh và Van-Lý, học lớp năm thứ ba B. đã bị đuổi.

Nghe đâu ông Hoàng Monireth có xin bỏ món thuế ấy, chưa biết ra sao.

Ăn phải « ốc đậu », 14 người chết, 5 người bị mê

VINH. — Luôn mấy năm nay, dân tỉnh ở hạt Quỳnh-lưu, nhất là mấy làng Qui-hóa, Trúc-vọng, Phú-nghĩa thượng v. v., bị bão lụt mất mùa, nên phần nhiều chỉ sống với cái nghề mò cua bắt ốc.

Họ kéo nhau ra bãi «sát», bắt thứ «ốc đậu» về ăn, tưởng là ăn để mà sống, nào có hay đâu ăn để thoát cái đời khổ ải !

Nguyên hôm vừa đây trong vòng cách nhau chỉ 1, 2 ngày, mà dân ba làng kể trên đã xảy ra một cái thảm trọng rất đỗi thê thảm :

1) Làng Qui-hóa, nhà ông Chu-văn-Thanh, bà mẹ ông là Nguyễn-thị-Qui 65 tuổi, người con gái là Chu-thị-Quận 20 tuổi, đứa cháu trai là Chu-văn-Kiện 12 tuổi. 3 người nầy chết trong một giờ, còn ông Thanh thoát nạn.

2 Làng Trúc-vọng, nhà ông Vũ-Thiếu có 2 người con gái là thị Tam, thị Sáu và người con dâu là thị Đáng chết, ông Thiếu thoát nạn.

Nhà bà Linh, người con dâu là thị Xuyến chết, còn bà thoát nạn. Nhà ông Trần-Nghiệ, người con trai tên là Lài, và đứa cháu trai tên là Ba đều chết, ông Nghiệ thoát nạn.

3) Làng Phú nghĩa thượng, nhà ông Trương Ngạn, người con gái là thị Ngân chết. Nhà ông cả An, đứa cháu trai tên là Nam chết. Nhà bà tài Lữ, cả bà cả cùng đứa con trai tên là Lôn đều chết cả.

Những người trong mấy gia đình ở 3 làng kể trên, sau khi ăn phải «ốc đậu» đó, đều trào bọt mép ra chết, tất cả 14 người. Còn mấy người sống sót đó là vì mới ăn có ít, nên chỉ bị mê, sau nhờ có thầy lang cấp cứu nên mới được hồn hồn. (Trích *Đông-pháp*)

VIỆC THẾ GIỚI

PHÁP

Đảng cộng sản không dự vào Chính phủ xã hội

Paris, 14-5. — Ban chính trị của đảng cộng sản đã nhóm do ông Samard chủ tọa và có mấy nghị viên Thorez, Duclos, Marty, Ramette Gitton, Midol và Monmousseau đến dự, và đã chuẩn y bức thơ trả lời thư mời dự vào nội các của đảng xã hội : Sau khi xem xét kỹ, ban chính trị tưởng vì sự lợi ích cho mặt trận Bình dân, không nên đổi chính sách không dự vào Nội các mà hội nghị đảng Cộng vừa rồi đã quyết định. Đảng quyết đứng ngoài vòng như thế cốt để không cung cấp cho bọn cừu địch nhân dân gây loạn, nhưng cũng sẽ hết lòng hết sức tán trợ một Chính phủ xã hội.

Cuối cùng bức thơ trả lời ấy có câu : « Cùng với các bạn trong Mặt trận Bình dân, chúng tôi sẽ hết sức làm cho các nhà giàu sang phải nộp thuế, nếu dân nghèo khốn khổ phục sự thịnh vượng trong nước, lập nên một nước Pháp tự do, mạnh mẽ và sung sướng ..

Thái độ đảng xã hội cấp tiến

Paris 14-5 — Ban trị sự của Hội đồng hành chính đảng xã hội cấp tiến đã nhóm nghe ông Daladier đọc bức thư của hai ông Léon Blum và Paul Faure mời dự vào Nội các, và định nhận lời. Tuy vậy còn phải chờ ý kiến của Hội đồng sẽ nhóm nay mai

Chính sách nội các sau này

Paris, 16-5. — Chiều hôm qua, ông Léon Blum có đọc một bài diễn văn trước mấy nghìn đảng viên đảng xã hội.

Đầu hết ông tỏ ý tiếc rằng Chính phủ Mặt trận Bình không được rộng, không được hoàn toàn như đã muốn. Nhưng ông lại nói : « Tuy vậy trong công cuộc của chúng tôi, chúng tôi cũng hoạt động, cũng tự do như số đảng cộng của bên mình chúng tôi vậy ». Ông không kể tên những tổng trưởng trong Nội các của ông, vì hiện ông cũng chưa biết « Nhưng chắc anh em không đợi biết tên người » mà chỉ chực xem việc làm ; việc làm thì anh em không phải đợi lâu đâu.

Nhà lãnh đạo xã hội nói rõ rằng nhân không phải trao chính quyền cho đảng xã hội, mà trao cho Mặt trận Bình dân, vì vậy nên Chính phủ của Mặt trận Bình dân phải theo chương trình của Mặt trận Bình dân.

« Ngoài việc hành vực quyền tự do, ngoài việc hành vực cuộc hòa bình đã, về theo chính sách tài chính, chương trình ấy lại có khoảng tương thân tương tợ.

Chúng ta lại có bổn phận phải lọc những gì là ích lợi, là công bình cho phải lao trong chế độ tư bản nầy mà thi hành. Nhân đó chúng ta sẽ tạo một cái chế độ riêng theo chúng ta... »

Ông Léon Blum kết luận : « Cần phải có thì giờ mới làm nổi công cuộc ấy. Nhưng chúng ta sẽ gắng sức mà làm cho ai cũng thấy rõ rằng chúng tôi có đủ sức làm việc. Nhân dân đã muốn thay đổi chế độ thì chế độ phải thay đổi »

Trước ông Blum, ông Paul Faure, Tổng thư ký đảng xã hội đã lược kể những phương sách bài trừ nạn thất nghiệp như chế độ tuần 40 giờ, các cuộc công tác to lớn. Về vấn đề tài chính, ông Faure tuyên bố : « Chúng tôi sẽ yêu cầu đồng thời thi hành bắt đầu dùng phương sách kiểm tra việc đầu và buôn các thứ binh khí. Chúng thì lại gây ra nhiều về kinh tế để ngăn ngừa cái nạn chiến tranh. Các nước Tây ban nha, Thụy điển, Nga xô viết là những nước do đảng xã hội cầm chính quyền, đều đưa các nguyên liệu đúc binh khí sang Đức. Tôi muốn giải quyết việc ấy, và chắc thế nào cũng giải quyết được!

ANH

Hải quân hiệp định Nga-Anh

Londres, 15-5 — Người ta nói Chính phủ Nga xô viết đã trả lời cho bộ Ngoại giao Anh, nhận dự vào hội nghị hải quân. Chính phủ Nga hằng lòng hạn chế vừa lượng vừa phẩm, nhưng hạn chế đến chỗ nào Đức không chịu thì Nga cũng không chịu.

Người ta lại nói rõ rằng hiệp định có giữa Anh và Nga sẽ chỉ quan hệ trên các biển ở Âu châu chớ không định liu gì đến Viễn đông hết, vì ở Viễn đông quân lực Nhật nhiều hơn Nga.

Chiến tranh

Londres, 16-5. — Theo Daily Hérald thì có một phái người Anh yêu cầu mở cuộc điều đình và khuyên nợ chiến tranh với Hoa kỳ, ở Pháp cũng có tin đồn như thế. Người ta nói có giải quyết vấn đề ấy được mới mong Hoa kỳ thiệp tâm trong các công cuộc cải tổ kinh tế thế giới, đặng tránh nạn chiến tranh và mới mong có cuộc hiệp tác Anh, Hoa-kỳ và Pháp cuộc hiệp tác rất cần trước hết tình Âu châu và Viễn đông.

VẠN-VẠN

Khóc đức Cha Lý

Cửa trời bùng bốn mặt, giáo người
vào chẳng kẻ Pháp hay Nam,
Khuôn đất trừ muôn loài, đầy
lượng chở tha hồ Âu lẫn Á.
Gương đạo nghĩa vẫn soi lòng bác
ái,
Mối tinh thần càng nhớ bậc tiên tri.
Thống duy ! Đức Cha Lý xưa !
Sao chói trường canh,
Đêm khêu thượng tri.
Nên thánh, khuôn nhờ trời đúc,
con thiệt in cha.
Chân cứu, lính đội chúa ban, thầy
thân hơn mẹ.
Nước rưới tội, in dường sông hóa
biển, từ bờ Địa-trung-hải trên tới cõi
Nam ;
Lòng yêu người nào kể trắng hay
vàng, xem họ Pháp-lan-tây chung
cùng giòng Việt.
Nữa thế kỷ choáng vang chuông
đạo chúa, mở miệng người câm, xoi
tai người điếc, những ước ao bao
cọp hóa tường lân ;
Muôn giáo đồ tâm gội máu tim trời,
suốt Nam tới Bắc, từ gần tới xa,
mong mai mốt non sông thành lạc
quốc.
Người như thế, lại từ tâm như thế,
vẫn nhân ân phổ biến, con trong cho
tới cháu ngoài ;
Trời đó rư ! mà Thượng-đế đó rư !
nên thọ mệnh diêm trường, cây đức
càng dày quả phúc.
Tôi nhân vì nhiều bạn thấy con
thương của ngài,
Trước hơn vài mươi năm từng
nhiều phen ở Huế.
Chẳng trực tiếp, nhưng mà gián
tiếp, gió xuân đòi trận, hơi hòa bình
từng ngấm vào tim ;
Ư ngày nay nhớ tới ngày xưa,
tiếng ngọc vài lời, mùi thân ái cũng
nay thấu não.
Ai ngờ gần mới,
Bỗng chốc được tin :
Cõi thiên đường vội rước Ngài lên.
Giữa trần thế, ai là Cha nữa !
Con yên mến giận vì duyên phận
tối, kia kẻ thiên nhai hải giác, giọt
thương cha biết cậy ai chuyển.
Nỗi cảm tình, riêng cùng khóc
thương thầm, tưởng cũng thất nhi
nhân hà, nợ thay bạn xin chung lời
điếu.
Thốn tâm thiên cổ, gọi rằng tri tử
giả ai,
Tử hải nhất gia, dám chắc hữu
cầu tất ứng.

Sào-Nam

Quan quyền Khâm-sứ

Quan Khâm sứ Graffeuil về Pháp nghỉ, ngày 14 Mai đã có sắc lệnh bổn bộ Thuộc địa cử quan cai trị hạng nhứt ở phủ Toàn quyền, M. Guillemain, quyền chức ấy.

A
Ý đuổi người ngoại quốc ở Addis Abeba

Addis Abeba, 17-5. — Các quan chức Ý đã đuổi một số người Âu trú Addis Abeba, phần nhiều là các nhà làm báo, trong có chủ nhiệm một tờ báo Pháp xuất bản ở Addis Abeba. Họ lấy cớ là bài Ý buộc trình thám.

Nhiều người A bị bắn vì tội cướp phá.

PALESTINE

Jérusalem, 15-5. — Tình hình Palestine vẫn cứ lộn xộn. Trong mấy cuộc hành tinh có hai người A rụp bị chết và 5 người bị thương.

Jérusalem, 17-4 — 3 người bài bị chết và 2 người bị thương ở Jaffe.

Nhà cửa bị đốt cháy long tung, thiệt hại rất nhiều.

CUỘC XỔ SỐ ĐÔNG - PHÁP

Kỳ phát hành thứ nhất

XỔ NGÀY 11 THÁNG BẢY TÂY NĂM 1936

800.000 vé, mỗi vé giá một đồng (1$)

60 phần trăm chia cho các số trúng theo bản kê sau này :

1 số trúng được		100 000$
1	—	40 000
1	—	20.000
8	—	2.000
16	—	1.000
80	—	400
800	—	80
800	—	40
8.000	—	20

Các công sở mà thường công chúng năng vãng lại như sở Kho Bạc, Thương Chánh, Giấy Thép vân vân... và các viên chức, bào lý, nhà thương mãi cũng ít nhiều người khác đều có bán vé số. Muốn biết tên những người nào có bán, thì đến mấy nơi thường hay gián yết thì mà xem.

KÍNH CÁO ! !

Hạn thái bán vé, khắp trong xứ Trung kỳ, thì nơi trước, chỗ sau, nhưng chiều ngày mồng 7 tháng 7 tây năm 1936 là tức chỉ ; duy chỉ ở Kinh đô và các tỉnh lỵ, thì các sở Kho Bạc còn bán cho đến 4 giờ rưỡi chiều ngày mồng 8 tháng 7 tây, nhất định không sửa đổi.

Nửa giờ tiếp chuyện quan Khâm-sứ Graffeuil trước ngày ngài sắp về Pháp nghỉ

Huỳnh-Thúc-Kháng

Được tin quan Khâm sứ Trung kỳ Graffeuil sắp về Pháp nghỉ, ngày 11-5-36 sau khi ngài đi kinh lý mấy tỉnh miền nam về, ký giả sang hầu thăm, nhân có nửa giờ đàm thoại như dưới :

Ký giả — Quan lớn siêng đi kinh lý, ngày gần về Pháp nghỉ mà công việc còn dặng.

Quan Khâm — Phải, đến ngày gần về nghỉ lại cần đi kinh lý mỗi nơi, kinh lý cốt xem xét lại trong thời kỳ tại chức và năm nay, những công việc gì đã làm xong cùng việc hiện đương làm dở và đương trù làm...

— Trong vài năm nay ở thành phố công cuộc có mở mang nhiều hơn trước. Còn trong dân quê, vì nạn khủng hoảng kéo dài, quan lớn đã xem xét, tất thấy rõ tình trạng khuẩn túng đó chưa được thơ: Dân Trung kỳ chúng tôi chỉ sống nhờ vật hạng Thổ sản, như đường, tơ, chè, quế, cau, quả v. v., dân có sức làm ra thổ sản mà rồi vật sản ấy ế ẩm như mấy năm nay thì dân không làm gì ra tiền, còn công nghệ và thương mãi thì xứ Trung kỳ chưa có gì, xem mấy phen Hội chợ thì quan lớn đã rõ.

— Phải, sanh kế dân xứ Trung kỳ cần phải mở mang nhiều, nhưng theo tình thế mỗi tỉnh mỗi khác. Vậy thành phố cần mở mang trước vì ba cớ :

1) là xứ Trung kỳ đi sau bước chậm, thua trong Nam ngoài Bắc, nay đường xe lửa đã thông, cần kinh dinh cho có vẻ mới, phá tan cái cảnh tượng mà trước kia đã mang tiếng «Buồn ngủ».

2) Trình độ người Nam ngày nay đã khác 10 năm trước nhiều, nên cần phải mở đường cho có vẻ hoạt động.

3) Dân Trung kỳ quen nghề sanh kế xưa, kém phần thương mãi và công nghệ, nay có hội chợ để tập rèn cho nhân dân học thêm nghề mới.

— Về việc mở mang thành phố và hội chợ, chúng tôi vẫn vui lòng tán thành, song sanh kế trong xứ như vật sản không tiêu lưu ra ngoài được, chỉ quanh quẩn trong xứ, thì dân quê đối với hội chợ, chưa thấy rõ chỗ lợi ích đó. Vả lại, dân quê cần nhứt là sự sống hằng ngày, trong vài năm quan lớn để lỵ đến nay, về cái khổ, «ép mua rượu, phạt thuốc lá» có hơi tạo hơn trước, mà gần đây dân gian đương kêu van về sự thuốc phiện lậu, rượu lậu nhiều người lương thiện bị lụy, lại thêm cái khổ đạc điền trích lục, nhứt là sự lạm dụng của bọn thừa hành.

— Những chuyện trên là sẵn có từ trước, không phải mới đây, tôi vẫn lưu tâm trừ cái tệ nhũng lạm lụy dân đó, ông cũng biết cái thủ đoạn của bọn thừa hành, không xứ nào không có.

— Vâng, nhưng xứ Trung kỳ vì cái cớ dân tiếp nên mối tệ thừa hành càng nhiều hơn.

Nói đến đây ký giả có lời chúc ngài khương kiện ước có ngày gặp lại và xin cáo từ.

Tại tòa Trừng-trị Saigon

Vụ ăn cắp thuốc phiện

Vụ cu ly làm tại sở thuốc phiện ở Saigon ăn cắp «com đoạn» một cách tài tình (T. D. có đăng). Nay tòa trừng trị Saigon đã đem xử phạt 4 người can phạm: Phuôn và Liễu, mỗi người 2 năm tù ; còn tên Viện và thị Bé, mỗi người 1 năm tù, và mỗi người phải bị 500 quan tiền vạ, lại chịu cho sở Thương-chánh 130$.

Nghề chế tạo và buôn bán đồ binh khí ở thế giới

(Tiếp theo)

Alfred Krupp

Sự nghiệp của Krupp. — *Ai đã đi qua miền Essen (Đức) cũng phải kinh ngạc trông thấy một đám nhà máy đồ sộ, cao ngất từng mây, ống khói đứng dày trông như một đám rừng cây to tướng, đó là cơ đồ nhà vua khí giới Krupp ở Đức. Trong hồi Âu-chiến 1914, hằng ấy dùng đến 150.000 thợ làm công.*

Lúc lên 14 tuổi, Krupp đứng ra chủ trương sắp đặt lại công việc của ông cha bị thất bại, lúc đó miền Essen chỉ có 3.000 dân, nay lên đến 200.000 người. Thế lực của Krupp trên trường kỹ nghệ Đức không kém gì Ll-si-Mạch (Bismark) trong trường chính trị, lời Krupp nói ra chánh phủ phải để ý đến, việc Krupp muốn làm, chánh phủ phải nghe theo. Lịch sử Krupp là lịch sử của công nghệ Đức đi chiếm đoạt thị trường thế giới và thân trương cái quyền lực tối cao của Đức ở toàn cầu vậy. Chừng nấy đó đủ thấy Krupp là một nhơn vật thế nào, không cần phải nói nhiều.

Bước đầu công việc giao thiệp. — *Năm 1842, hãng Krupp chế tạo kiểu súng dài, lấy tư cách người Phổ-lỗ-sĩ, Krupp đem trình khẩu súng ấy cho bộ Binh ở Berlin (kinh-đô Đức), sau mấy ngày bộ Binh trả lại và đính theo tờ giấy khen ngợi kiểu súng đó hoàn toàn tinh xảo. Krupp lại gởi qua Paris, được chính phủ Pháp cũng khen và thích lắm.*

Lúc bấy giờ tình thế Phổ-Pháp có hơi khó chịu, Krupp lấy làm mạo, tự nói : Khí giới cũng như hàng hóa khác, buôn bán khí giới cũng như nghề buôn khác, ta cứ làm », rồi ra tay hoạt động.

Năm 1847; Krupp chế ra thứ súng đại bác bằng thép. Chánh phủ Berlin mấy lần thích và mua nhiều đồ binh khí của các hãng khác, lần nầy có mới chú ý vào đồ của hãng Krupp, nhưng chưa đắc dụng, lúc đó đồ của Krupp bán ra phần nhiều qua Pháp và Ai-cập.

Một nhịp rất tốt, Krupp bắt cả hai tay mà được lợi cả. — *Định đánh đất Crimée (Nga), vua Nã phá-luân thứ ba nước Pháp nhờ Krupp bán cho đồ quân khí. Nga hoàng cũng mua của Krupp rất nhiều súng trận, thế là Pháp chọi với Nga, Krupp bán súng cho cả hai bên, bắt cả cả hai tay mà được mối lợi to, lại được cả huy chương của Nga-hoàng và bắc đẩu bội tinh của vua Pháp. Bị thua ở Crimée, Nga hoàng định chỉnh đốn hoàn toàn quân đội lại, Krupp biết được bèn dâng cho Nga hoàng một khẩu súng đại cỡ khảm vàng bạc, để trên cái xe đẩy đi được ; món quà ấy làm cho Krupp lãnh được cái com-măn (commande) 500 khẩu.*

Trên đường đi Krupp gặp phải tay địch thủ là Schneider. — *Năm 1858, Krupp thương lượng với bộ Binh nước Pháp chịu mua của Krupp 300 khẩu đại bác, hoàng đế Pháp đã chuẩn y ký chỉ dụ cho rồi, song cái com-măn ấy bị thâu lại không mua nữa, vì lúc đó nhà máy Creusot đã chế được súng đại bác, mà thống soái Lebœuf là người thân tín của Schneider nên can không cho vua Nã-phá-luân III mua của Krupp. Để mua đồ của Schneider, đó là cái coup đấu của hai tay kình địch gặp nhau. Bị thất bại, Krupp qua tận Paris để dò cho biết nguyên nhơn, biết được kẻ nghịch mình rồi, Krupp muốn trị ngay tại chỗ, bèn thương lượng với nhà băng Crédit Mobilier ở Paris vào phần hùn với mình. Muốn đối phó lại, Schneider phải thêm thế lực, bèn mua một mớ cổ phần của nhà băng Banque Parisienne.*

Chiến tranh là nhịp tốt cho Krupp. — *Hại ở Pháp, Krupp xoay về mặt Áo (Autriche) bán được 20 khẩu đại bác thứ nặng. Phổ Áo tình bang giao xung đột, ngọn lửa chiến tranh không sao tránh khỏi, chánh phủ Berlin bèn gởi tờ tư bí mật cho Krupp, bảo khi hai nước có việc đừng bán đồ cho Áo. Krupp trả lời không dự đến việc chánh trị. Nói vậy, song gặp mối lợi bao giờ nhà buôn lại bỏ qua, Krupp cứ bán khí giới cho Áo, rồi ở mặt trận Sadowa, quân Phổ - Áo bắn giết nhau toàn là súng của Krupp sắm cho; nghèn cổ tranh nhau, anh chài được miếng béo, quân hai bên bắn nhau, Krupp lém được số tiền khá to.*

Krupp không đạt được mục đích ở Pháp. — *Tình hình Phổ Pháp lại xảy ra nghiêm trọng, Krupp bèn lợi dụng thời cơ, in một quyển kiểu (catalogue) rất đẹp, đủ súng đại bác gởi cho vua Nã-phá-luân III, lại kèm một bức thơ đề ngày 29 Avril 1868 : Tâu bệ-hạ, xin bệ-hạ tượng dung cho sự đường đột của tôi và ước mong rằng bệ hạ để mắt đến những kiểu súng đại bác bằng thép ở trong quyển nầy, tôi rất lấy làm hân hạnh ; những súng đó tôi cốt làm để cho những nước lớn ở Âu-châu dùng. Triều đình Pháp trả lời cho Krupp : Hoàng thượng ban lệnh ra cho ông hay rằng ngài hết sức cảm cái thạnh tình của ông gởi cho quyển kiểu ấy, và ngài chúc cho ông ngày thêm tấn bộ trong công nghệ để giúp cho nhơn loại những việc lớn lao (?).*

Bức thơ ấy do nguyên soái Lebœuf ký tên. Thế là Krupp hỏng mất.

Tiền lời Krupp thâu được. — *Từ năm 1870 trở đi, tay không được mối nào to, song công việc vẫn thường có, cho đến lúc Fédéric Alfred là con Krupp ra đứng thay thế cho cha trông nom công việc. Cuối năm 1900, thợ làm cho Krupp là 50.000 người, tiền lời mỗi năm được 20 triệu đồng mà khác (marks tiền Đức) qua năm 1913 là lúc gần có cuộc Âu-chiến số lợi lên đến 34 triệu đồng một năm.*

(Còn nữa)

T. S. dịch thuật

Trách-nhiệm của bà mẹ trong gia-đình giáo-dục

Học đường giáo dục, hoàn cảnh giáo dục, hay dở tốt xấu, người ta còn có thể lựa chọn; đến gia đình giáo dục, thì trẻ con sanh vào nhà nào là nằm y trong nhà ấy như đinh đóng, không thay đổi được. mà gánh cái phần việc giáo dục ấy tên là cha mẹ.

Hiện ở Âu-Mỹ có Ấu trĩ-viện, và số nhiều cách theo phương pháp khoa học mà dạy dỗ hợp với trình độ trẻ con ; chớ trước kia như phương Đông, nước Tàu, nước ta nói đến giạy con thì toàn do cha mẹ trong nhà. Nói chung thì cha mẹ mà xét trên lịch sử thì chú trọng về bà mẹ nhiều. Đại loại như bà Thái-Nhâm, mẹ vua Văn-Vương, có thai giáo; mẹ thầy Mạnh-Tử, mẹ ông Đào-Khản, mẹ ông Âu-dương-Tu v. v..., đều khen người mẹ mà không nói đến người cha.

Không chỉ không nói về phần người cha, mà theo thầy Mạnh-Tử thì người xưa lại đổi con mà giạy (易子而教), cha con không trách thiện nhau (父子不責善) v. v.. thì ra người cha đối với việc dạy con không quan trọng bằng bà mẹ Nói cho rõ hơn, lúc nhỏ ở trong nhà thì nhờ mẹ dạy, lớn lên thì nhờ thầy, nên xem thầy như cha, mà công đức ông thầy, xưa nay đều tôn chuộng.

Nay thử tìm cái cớ vì sao xưa nay hay khen người mẹ dạy con, mà không khen người cha ?

1) Trước kia không có nữ học, chỉ đàn ông được hưởng cái hạnh phúc môn giáo dục, đàn bà không học. Đàn ông có học thì dạy con là thường, thuộc về phần đông không đáng kể. Duy đàn bà không học mà lại có người xuất sắc, dạy dỗ con nên, nhứt là mấy bà chồng chết sớm mà lãnh cái trách nhiệm cha dạy con như bà Mạnh-mẫu v. v....

2) Trẻ con từ lúc mới đẻ đến ngày lên 8, 9 tuổi trong thời kỳ ấy gần bà mẹ hơn ông cha Tuy là tuổi nhỏ mà cái nền móng nhân cách, nu đức ngay từ lúc ấy; nếu được bà mẹ hiền thì người con hấp thụ được nhiều tánh nết tốt, đến người cha tuy ở trong nhà mà đối với trẻ con chỉ phần gián tiếp.

3) Uống tre khi còn măng, trẻ con lúc tuổi nhỏ ấy, chính là thời kỳ dễ nhiễm hóa : nhiễm đều hay tài tốt, nhiễm đều xấu thì hư. Biết bao nhiêu trẻ con, vì gia đình không có giáo dục, nhứt là bà mẹ cứ nấy cho mụ vú chăng lý tất tập tấy nết hư ; đến ngày lớn, dầu cho vào nhà trường mà không bổ cứu lại được.

Nữ-kiệt Lê-thị-Chân đã có tượng

Bà Lê-thị-Chân, một nữ-tướng trung thành của hai bà Trưng, đã làm phen vì hai chữ « độc lập » của nước nhà mà xông pha đuổi dẹp quân Tàu rất hùng dũng, tên tuổi hiện còn nằm y trong sử.

Công nghiệp và khí tiết của bà, không ai nỡ quên được, nên tại làng An-biên (Haiphong), dân có lập đền thờ rất uy nghiêm. Gần đây lại có đúc tượng, Ngày 20 tháng ba nhuần đã làm lễ khánh thành, mở hội rất vui. Một nữ kiệt đã có tượng.

BỔ CHÍNH

T. D. số 911 có đăng tin số học sinh thi Tiểu học Yếu lược (trang 3), có sắp thiếu 216 trò về trường Phú vang. Vậy xin bổ chính.

Hội chợ Faifoo

Lúc 9 giờ mai ngày 17-5 nầy, Hội chợ Faifoo kỳ thứ-hai đã mở cửa. Có cụ Thượng bộ Binh tế Nguyễn khoa Kỳ đại biểu đức Bảo đại, và quan Chánh văn phòng tòa Khâm M. Ducres, đại diện quan Khâm sứ tới dự lễ khai mạc.

Các vật sản bày trong Hội chợ, phần nhiều là bắp đỏ, quế, chè, trái cây ép, lụa v. v...

Tin làng báo

Báo « VIỆT - DÂN » sẽ tái bản ngày 15 Mai 1936.

Lần nầy « Việt-Dân » lại phụ làm cơ-quan cho Việt-Nam Y-Dược-hội đã thành lập kể từ ngày 25 Mars 1936. T. D.

Trách nhiệm bà mẹ trong gia đình quan trọng là thế, không chỉ đời xưa, chính đời nầy, xứ văn minh cũng hô to « các chị em gắng làm người mẹ lành », lại có nơi có trường « dạy làm mẹ » nữa.

Muốn cho con nên, nữ giới ta nên rèn đúc tập nên tánh cách đương lấy cái gánh « gia đình giáo dục » kia (1).

Thúc-tự-Dân

(1) Tiếng-Dân trước có đăng bản gia đình giáo dục, sau nầy in thành sách, trong nói đại lược cũng cần thiết, rất cần cho việc dạy con.

Trà nào ngon nhất?

Nầy ông ! bán cho tôi một gói trà Tam-Hỷ hiệu *KIM-THÁI*.

— Kim-Thái không có trà Tam-Hỷ nữa. Có trà Tam-Tinh thôi.

- Thì tôi mới mua hôm nọ đây, sao lại không có ?

Vì trà Tam-Hỷ Kim-Thái nhiều người ưa Các hiệu bán trà giả mạo nhiều, làm cho người mua khó phân biệt thứ nào là thiệt giả mà bị lầm, nên chủ hiệu KIM-THÁI mới bỏ đặt hiệu trà Tam-Hỷ, chỉ chế các thứ trà NHẤT-PHẨM, TAM-TINH, NGŨ-PHƯỚC, TÂN-THÁI lại tốt và ngon hơn Tam-Hỷ trước nữa, để người mua đỡ nhận khỏi lầm.

— Vậy thì từ nay, tôi sẽ mua các thứ trà mới chế của hiệu KIM-THÁI, vì tôi đã nghiệm và tin rằng các thứ trà của hiệu KIM - THÁI rất ngon và tốt.

國貨王

HAI MÓN RƯỢU THUỐC RẤT HAY

của nhà thuốc **VÕ-VĂN-VÂN** Thudâumot-Nam-kỳ

I.— Trường Sanh dược tửu.— Rượu thuốc nầy tánh-chất đại-bổ. Đàn ông, Đàn bà, người già cả, khí huyết suy kém, trong mình bần thần mệt nhọc, hình vóc gầy ốm, uống rượu thuốc nầy trong ít lâu sẽ thấy công hiệu. Rượu thuốc nầy rất mạnh, không nên uống đến quá say, phải tùy theo sức mình mà dùng.

II.— Phong-Thấp dược tửu.— Chứng nhức, mỏi, tê, bại, uống thuốc thang, thuốc hoàn, rất lâu lành. Thuốc hiệp cùng rượu trong giây lát đã chuyền khắp châu thân. Môn thuốc rượu nầy chuyên trị chứng nhức, mỏi, tê, bại rất công hiệu. Bất luận ngày đêm, tùy theo sức mình, muốn uống nhiều, uống ít cũng dặng.

Giá cả hai thứ : Chai lớn 1/2 lít 1$. — Chai nhỏ 1/4 lít 0$50

Chi-cuộc VÕ - VĂN - VÂN dược-phòng

SAIGON	QUINHON	HUẾ	HANOI	TOURANE	HAIPHONG
229, Rue d'Espagne	*Avenue Gia - Long*	*87, Rue Paul Bert*	*86, Rue du Coton*	*Avenue du Musée*	*103, Bd Bonnal*

GIẢI HUYẾT ĐỘC

HIỆU CHỮ THỌ

Chuyên trị :
Đau xương
Nhức gân
Tê, bại
Ghẻ chốc
Mụt mảng
Đàn bà bạch đái
và
tất cả những bệnh do huyết có độc sinh ra bởi trước đã mắc bệnh phong tình hoặc bởi khí huyết cha mẹ di truyền lại.

MARQUE DÉPOSÉE

解血毒

Một chai 1$20

Nhà thuốc VĨNH-THỌ Tourane

Sữa
NESTLÉ
HIỆU CON CHIM

SỨC KHỎE CỦA TRẺ CON
NHIỀU CHẤT BỔ

Bao thầu cho Chính-phủ Pháp

Độc quyền bán cho các nhà thương, các nhà hộ-sinh các nhà thương binh và các trường học (Lycées) ở Khắp Đông-Dương

LẠI MỘT ÍT CHỮ HÁN DÙNG SAI

Một dân tộc hấp thụ văn hóa Trung hoa, học chữ Hán đã vài ngàn năm, tất nhiên trong tiếng nói-dầu muốn hay không muốn — thường xen chữ Hán vào, cái đó không lạ gì.

Khốn một đều là ngày nay chữ hán đã gác xó không học nữa, mà trong văn quốc ngữ còn thấy chan chan, về những tiếng dùng quen đã nhập tịch hẳn tiếng ta, không nói làm gì, đáng nói là mấy chữ, hoặc vì không có tiếng thay, hoặc dùng để dịch chữ tây mà lần lần sai nghĩa. Xin kể vài chữ:

1) «Diệm phúc» (艷福): «diệm» nghĩa là tốt đẹp; «diệm phúc», theo văn tàu thường dùng về trường hiệp như cuộc hôn nhân mà gặp kẻ đại nhân, hoặc trong trường giao tế mà tình cờ được tay danh hoa để mắt xanh đến mình; nói cho đúng nghĩa, chữ ấy chỉ về cái duyên của nam tử được hưởng tay cái tốt đẹp thuộc về nữ lưu chớ không phải dùng ra nghĩa phiếm, chỉ chung các sự may phúc khác.

Vậy mà ký giả thường nhận được t ơ và bài dùng chữ «diệm phúc» ấy như chữ hạnh phúc, ấy là dùng lầm.

2) «Đề lao» (提牢): «lao» là chuồng nuôi súc vật; lại có nghĩa là nhà giam tù, như nói: lao Quảng Nam, lao Nghệ an v. v... còn thêm chữ «đề» vào, nói «đề lao» là chức quan tư ngục.

Vậy mà thấy người dùng chữ «đề lao» mà chỉ các nhà giam, thành ra đem chức việc mà thay cho nhà ngục, ấy là một đều lầm.

3) «Ly tao» (離騷) thi, ca, phong, nhã, tụng, từ đời Châu về trước đã có, mà thể «tao» sáng thỉ từ Khuất-Nguyên đời Chiến quốc, nên người ta thường gọi là «sở tao» (楚騷) vì Khuất Nguyên là người nước Sở, sau Khuất lại có bọn Tống Ngọc Đường Lạc cũng bắt chước học theo thể ấy, lưu truyền đến sau.

Còn «Ly tao» là tên một bài trong các bài tao của Khuất Nguyên.

Vậy mà thấy có người dùng sai chữ «ly tao» như chữ «tao nhã».

4) «Thân sĩ» (紳士) gần đây thấy các báo hay dùng chỉ vào mấy người ra ứng cử Thứ dân nghị viên (député) như nói «bảo cử thân sĩ» dân phiếu thân sĩ» v,v,

Theo chữ tàu thì «thân sĩ» là chỉ chung hạng có quan chức khoa mục ở cùng học trò, Sĩ (士) là học trò là cố nhiên có «thân»; «thân» (紳) nghĩa đen là cái giải (áo hoặc mão) chỉ là phục về bạng «quan thân» ấy.

Vậy dịch chữ «député» là «thân sĩ» thì không đúng, chính người Tàu đã dịch là «nghị sĩ» (議士) nên có câu: «不舉議士不出租稅» tưởng dùng chữ «nghị sĩ» thì đúng hơn.

Kể qua mấy tiếng dùng sai, không dám dạy ai, chỉ thương xác cùng bạn làng văn có nên dọn bớt những tiếng sai lạc cho chữ quốc văn ta sau nầy được tinh hảo hơn lên không.

Thức tự dân

Quan quyền Khâm-Sứ tới Huế

Chiều thứ sáu 22 Mai nầy, lúc 4 giờ, quan quyền Khâm-sứ Guillemain đã đi xe hơi tới Huế.

Ngay chiều hôm ấy, Ngài có tiếp quan thủ hiến các sở cả tây và nam, và đại biểu các đoàn thể tại tòa Khâm.

P. V.

LUẬN ĐÀN

Lại mối tệ trong kỳ thuế

Đọc bài: «mối tệ trong kỳ thuế» của ông L. C. đăng Tiếng-Dân số 900, ra ngày 23-4-36, nói được rõ ràng, song trong cũng còn sót một vài đều xin kể thêm:

1) — Ruộng đất trong làng, về phần công điền thổ được tương xuống hạng 3, 4; còn ruộng đất tư, dầu đáng hạng 3, 4 mà làng lại tương làm hạng 2, 1 Vì điền thổ gia hạng là quyền tương trước ở mấy bác làng, mà cái tình ích kỷ của lý hào, hễ gặp được dịp gì thì các bác chả hề bỏ sót. Vì thế mà có lắm người dân sào mẫu ít, mà bạc thuế lại nhiều, còn mấy ông hào phú trong làng, ruộng đất nhiều mà bạc thuế ít.

2) — Đồng là người phụ canh, mà người có mâu mặt,có quyền thế, biết tính toán, thì họ thâu «kém thua» cho một vài phần. Nếu là người quê dốt, hoặc đàn bà góa, thì họ lại tha hồ bóp chẹt. Đồng là bấy nhiêu sào mẫu, mà đối với người «biết» họ phân bổ nhứt, nhì, đẳng, hạng có nhẹ cho ít nhiều, còn đối với người «không biết» thôi thì bao nhiêu cũng còn thiếu... Cái trường hợp nầy vẫn thường thấy luôn.

3) — Trong dân làng có người thấy được chỗ lý hào bóp chẹt ấy, có ai giám đứng ra hoặc đưa đơn đến quan kiện, hoặc mượn ngòi bút bày lên báo chương: A bị phù thâu, biên lai không rõ ràng, B bị sách nhiễu, số bạc chừng nầy chừng nọ..., lời tố cáo có đúng với sự thực mặc dầu, song họ có phe đảng, che đậy cho nhau, nào đổi lấy lại giấy biên lai, nào dọm dọa người chứng tá. Có kẻ còn mượn thế lực chia lợi cho nhau mà che lấp lại làm lụy đến kẻ kêu van kia.

Những mối tệ trong kỳ thuế, nói ra không sao hết được; mà tóm lại cái phần «chịu đựng» là bọn dân nghèo, không biết có ai thấu cho nỗi tệ nầy chăng?

Thạch đình

VIỆC TRONG NƯỚC

Bắt được kẻ trộm

HUẾ. — Khi 2 giờ khuya đêm chủ nhựt 17 rạng ngày 18 Mai nầy, Phạm-Út, bang trưởng phường Phú mỹ, đương đưa dân đi tuần, lúc đến chỗ phố 18 gian đường Gia-hội, gặp tên xe kéo số 165 đương kéo một người ôm cái gói, bang Út thấy bộ khả nghi, chận xe lại hỏi; gả kia nói ngập ngừng, bang Út liền biểu dân đưa cả xe và người về tại điếm canh bên đình phường Phú mỹ, cho mời hương lý đến xét hỏi.

Khi lý dịch đến đông đủ, sửa mở gói ra xét, thấy có: 7 cái áo cả đàn ông đàn bà toàn bằng hàng lụa, 2 cái quần, 3 đồng bạc giấy 1$, 7 các rưởi xu tiền và một cây dao xếp rất bén.

Soát trong mình tên gian, thấy cái bài chỉ là Trần Cược 35 tuổi, quán làng Tân sa, tổng Kế mỹ, huyện Phú vang.

Mấy ông làng hỏi, thì tên Cược chị khai rằng: hiện ở ngụ tại nhà tên Trần Lương trong phường Phú mỹ ấy. Hỏi các tang vật, thì nó không chịu khai. Hương lý liền làm tờ giải tên Cược và tang vật qua trình nạp cho nha Bang tá.

Những miền chung quanh và trong thành phố Huế, gần đây quân trộm khuấy nhiễu lương dân, chỉ mới trong vòng 2 tháng nay, mà đã có vài chục vụ trộm. Nay mấy ông chức dịch phường Phú mỹ làm hết phận sự, mới bắt được một tên, tưởng còn nhiều tên khác. Mong nhà đương chức lưu tâm trừ cho sạch mối hại.

P. V.

Vì cớ chậm phát lương

Ngày 18-5-36, trong bạn thợ sắp chữ ở nhà in Độc-lập có mười mấy người đình công, vì cớ làm đã trên 2 tháng mà chưa lãnh được đồng lương nào.

Nghe ông chủ nhà in có kêu họ điều đình, họ đã làm lại, có 3 người bị đuổi.

P. V.

Gấu xuống đồng, sinh chuyện lôi thôi

QUẢNG BÌNH. — Ngày 10 5-36, ở làng Cổ cẩm, tổng Thuận lễ, phủ Quảng trạch, có gấu ra ăn ngô, ở lại trong cái lùm kia giữa làng. Dân làng mác dáo đổ ra, nhưng không giết được. Có người hương chức bảo đi rước thợ bắn.

Thợ bắn đến, dân đuổi gấu ra, thợ bắn tiếp liền 2 phát, gấu chết.

Khi ấy có thầy đội K. ở sở Kiểm lâm Minh-cầm lại thấy con gấu chết, cũng dơ súng bắn một phát. Ai cũng tưởng thầy bắn chơi không có ý gì. Đến khi dân làng gánh gấu về làm thịt, thầy đội lại đánh, cái mật, sau đành phải nhường cho xóm sở tại. Nhưng nghe nói ông hương hộ đương thứ chiếm lấy.

Biết

Bữa tiệc dụ mọi

QUẢNG-NAM. — T. D. số 909 ra ngày 9 5 36, có đăng tin quan Khâm sứ Graffeuil từ Tam kỳ ra Đại lộc thăm con đường mới đắp lên Kontum. Ngài lại có ghé vào đồn An điềm chứng kiến bữa tiệc dụ mọi.

Tiệc nầy quan Sứ Faif... o đã có phái quan giám binh vào đấy mua trâu mua gạo sắp đặt trước.

Hôm ấy mọi kéo ra, thì các quan hiến đại khái phải thuận thế nầy thế kia, không thì bị trừng trị. Bọn mọi đều nói là không phản hội bao giờ: trung thành luôn.

Hiểu xong, mọi được phép làm trâu và nấu cơm ăn với nhau vui vẻ

Song các quan cũng không tin lời chúng nói; liền sau khi giải tán tiệc, các ngài bàn định việc đối phó với mọi, vì mấy lâu chúng làm dữ quá, dân không an được, mà nay lại nói «phục tùng», phải nghi rằng cho cái phục tùng ở ngoài miệng.

X X

Hào cường vật vạnh quá

Dân làng Long phước, tổng Mỹ khê, phủ Duy xuyên, bị hào cường nhũng nhiễu nhiều đều:

Ngày 6 tháng 3 nhuận nầy, ông nghè (con ông tham Khải) chết, trình làng xin kêu 60 dân khiêng và đem 8$ bạc giao cho làng, nhờ làng mua heo và lễ vật cúng tiền hiền và đãi hương chức, Ngày 7.

(Xem qua trang 4 cột 3)

HAI THỨ CAO QUÍ:

1) CAO TAM-TÀI CHIẾN-THẮNG

Có thể gọi là thần bổ phổi và trị dứt các chứng ho: lao lao, ho ra huyết, ra đàm, ho lao trái hư tổn, ho kinh niên — Trị phế ung, phế nuy. Lại trị âm hư, thận suy, mộng tinh, di tinh, hoạt tinh. Một lọ nhỏ 0$50 — Lọ đôi 1$60.

2) CAO THẦN - TIÊN GIẢI - ĐỘC

Có đặc tính: lương huyết giải độc rất hay — dùng về mùa nắng hè rất thích hợp: những người vì nhiệt sinh nhọt, vừa nóng vừa đau — những người trước có đau bệnh phong tình, nọc độc chưa hết, hay sinh mụt nhọt, lở lấy, nổi mề đay đỏ đỏ, ngứa ngáy khó chịu — Trẻ con sài ghẻ, dùng uống đều công hiệu. Mỗi hộp nhỏ giá 0$30 — Hộp lớn 1$60.

Mandat thơ đề:

M. NGUYỄN-TRUNG-THẨM

Quản-lý:

CHIẾN-THẮNG DƯỢC-PHÒNG à DONGHOI

Thuốc lá "LUCIA"

tốt nhứt

Có bán khắp nơi

Dùng sữa

"LE GOSSE"

Sữa «LE GOSSE» rất bổ cho tất cả mọi người: có nhiều chất kem (Crème) rất tinh khiết.

Bao thầu cho Nhà - nước năm 1932-1933

Lycées, Collèges, Maternités, Ecoles, Institut de Puériculture etc.... à Saigon.

Có bán trong các tiệm tạp hóa ở Đông-Pháp.

HIỆU GIẤY XANH: *Giá mỗi hộp*.............. 0$30

Đại lý:

ÉTABLISSEMENTS MORIN FRÈRES

HUẾ — TOURANE — QUINHON

Tại Sao Các Ngài Mắc Bệnh

khó khăn, kinh niên! Là bởi nước ta khí hậu ẩm thấp, thời tiết thất thường, khi đau ốm, lại chẳng gặp được thầy giỏi thuốc hay, nên tiền mất tật mang, lâu ngày hóa kinh niên trầm trọng. Vậy khi các ngài lỡ mắc bệnh Phung, Ho lao, Hen suyễn, Đau phổi, Đau ngực, Thổ huyết, Lậu kinh niên, Tiêm la, Di mộng tinh, Động kinh, Kinh phong, Đau mắt kinh niên, Tráng nhọc, Ung sâu, Tê bại, Phong thấp, Đau lưng, Táo bón, Đau lỗ tai, Sâu răng, Sốt rét ngã nước .. và các bệnh đàn bà trẻ con... thì không luận xa gần, đều nên gởi ngay thơ về Nhà Thuốc ĐẠI-BẢO-ĐƯỜNG, 22, *Rue des Médicaments à Hanoi*, có đủ các phương thuốc gia truyền rất kinh nghiệm thì cam đoan quyết là sẽ mau khỏi hẳn nọc bệnh. Các Ngài muốn biết trước: hết bao nhiêu thuốc hay chừng bao lâu thì khỏi dứt nọc tiệt căn, xin cứ gởi thơ về kể rõ bệnh trạng, bản đường xin trả lời rất tường tận ngay.

Chemisettes d'été

Các nhà buôn nên hỏi lại nhà chế-tạo

Co Gioanh

68-70 Rue des Eventails

HANOI

TIỂU THUYẾT

HƯ KHÔNG

LƯƠNG-PHÁT dịch-thuật

— 66 —

Một buổi chiều tháng chạp, Mỹ sơn đi về cái căn phòng hẹp của chàng ở đường Va Vinh: bữa đó trời mù, ẩm thấp, trên đường lại còn dơ bẩn là vì giá tan đầy cả nước. Chàng nôn nảy vì sợ đến giờ khám bệnh, tay cũng không có mấy người; nhưng chàng vẫn muốn đến cho đúng giờ, vì chàng nhận làm một bổn phận.

Trong mấy lúc nầy chàng quá nhiều việc nên người gầy ốm xanh xao. Chỉ thấy bộ mặt cứng cỏi nhăn nhó của chàng thì đã biết trong lòng tư lự biết bao. Chỉ khi nào đến gần người bệnh, nét mặt chàng mới dịu bớt. Khi mở cửa ra, chàng trông thấy mụ đầy tớ đương chăm chỉ chùi các miếng đồng nơi cửa cho sáng. Chàng hỏi:

— Chưa có ai đến à?

— Thưa ông, chưa.

Sau khi đã treo mũ móc áo ngoài rồi, chàng đi qua phòng ăn đơn giản, trên bàn trải một tấm vải dầu và đặt những bát đĩa tầm thường; rồi chàng lại một chỗ mây nước rửa tay, đi qua phòng làm việc của chàng, phòng ấy lại thông thương với một phòng khách nhỏ. Mỹ sơn không muốn ở một nơi sang trọng hơn, vì trong cơn chán nản, chàng chán cả các vật gì có tánh chất lòe loẹt và quảng cáo. Đã lâu nay chàng chỉ biết quen với những cảnh đơn sơ, cái cửa rào cũ kỹ, cái thang lầu không trải đệm, cái bao lơn sắt, những tấm ca rô trồi lên hổng xuống trên nền nhà. Chàng cũng không thay đổi giấy dán ở vách tường và chỉ mấy bức họa xưa treo trên phên, và mấy quyển sách quí đóng đẹp để trong tủ ở ra một nhà mỹ thuật mà không có thì giờ để thỏa lòng ham mỹ thuật.

Tuồng như để xô đuổi một ý tưởng gì, làm bận não, chàng lắc đầu rồi dở một tạp chí y học, rọc các tờ giấy chưa rọc Không, chàng không muốn nghĩ đến đều gì khác hơn cái công việc y học của chàng. Cần chi phải nhọc lòng với những đều mơ mộng điên rồ, với sự tiếc vô ích? Từ ngày đầu tiên chàng đã không trông thấy rằng cái số phận của chàng và Ái lịch không thể gặp nhau sao? Cái tai nạn mà chàng lo sợ nhứt đã thấy thực hiện: Ái lịch trở nên giàu. Vì một cuộc không ngờ của số mạng, cái đống gia tài bạc triệu của bà Ái lợi trở lại về tay chị em nàng chia lãnh. Cái bức tường ngăn đón không cho chàng ham muốn Ái lịch đã một hồi hạ xuống, vì cuộc khánh tận của nhà họ Bá, nay vì cái gia tài đồ sộ nầy mà bức tường kia lại nổi cao hơn.

Mỹ sơn biết làm thế nào bây giờ? chỉ biết mừng cho Ái lịch từ nay khỏi bị cuộc sống đưa đẩy với những sự không ngờ, nàng được độc lập và tự do, trong phạm vi mà cái ách kim tiền không đến làm hèn cái linh hồn trong sạch của nàng. Chuyện tiền định, tất nhiên! Chàng thì chàng lấy chủ nghĩa độc thân, và sống riêng. Nếu chàng không thể trao gởi cái đời chàng cho người mà chàng đã hy sinh hoàn toàn, thì chàng để cái đời ấy mà hết lòng lo lắn cho cái bầy người khốn khổ đương chờ đợi công lao chàng. Làm thầy thuốc mà nếu mình tin ở cái công việc cứu bệnh và an ủi tinh thần của mình thì không phải là lãnh cái trọng trách của một sứ đồ sao? Nhưng dầu chàng có cố nén chi cả đến đâu, nhiều lúc lòng chàng như cũng thiếu nghị lực, rồi chàng đổ ra căm giận cho cuộc đời dở dang, cho sự bất công đã xảy tới.

Sao lại đối với người nầy thì việc gì cũng khó khăn, mà đối với người khác thì việc gì cũng dễ, lại họ còn không cần tuân theo luân lý, đứng ở ngoài sự công bình! Kìa nàng Lai mộng không có một nghề nghiệp chi cả, mà chỉ vì số phận xui nên lại được bơi đắm vào nơi biển bạc đầy sự phú quí phong lưu mà nàng cho là hạnh phúc tuyệt đối. Cái món bạc triệu kia có thể đem làm biết bao đều hay, tốt, gây dựng những nhà nuôi kẻ đau, yếu, phát bánh phát áo cho những người bần cùng, nay trở lại đi vào những cái tay xa xỉ để dùng về chuyện vô ích.

Không, trong các sức mạnh cai trị các sự sống của người đời, không có sự quân bình phân phối. Trong khi biết bao kẻ vì lòng vị tha mà ra công giúp đỡ cho nhân quần trong tăm tối, làm việc mỗi ngày đến mười hai giờ, lại không có cho đủ mà ăn, thì trong khi ấy Lai mộng dành lấy đống vàng kia để thỏa mãn cái lòng ích kỷ! Đống vàng như thuốc và bất nhân kia chỉ có đem ra dùng vào chuyện có ích chung, họa may mới trở nên trong sạch được.

Mà đã hết chưa?... Không. Trong khi những người khác bị bó tay trong các giây xích mà pháp luật phong tục, dư luận đã tạo thành; trong khi hằng ngày ta trông thấy những người đàn bà lương thiện bị đập đánh, khánh tận, bị các ông chồng lợi dụng, bị hành hạ đủ đều; trong khi sự bất công của xã hội, sự nghèo hèn, dã tâm của quan tòa của quan tòa cấm họ không được giải thoát; trong khi mà cha chàng, bác sĩ Bùi phải không thể thừa nhận con ông, không thể đem cái tên ông mà đặt cho một người đàn bà hết lòng trung thành yêu mến ông, và trường trải ba mươi năm trời phải bị ràng buộc với một người vẫn mặt bị cầm giữ trong nhà nhốt điên; trong khi ấy Lai mộng sắp lấy lại tự do của nàng.

(Kỳ sau sẽ tiếp)

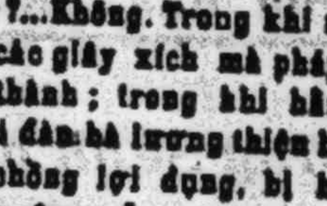

BÔN ĐÊU CẦN YÊU

Cho Phụ-Nữ

I.— Đau bịnh Bạch-Đái-Hạ

Huyết trắng (khí hư) ra dầm dề, hay là khi nhiều khi ít, bầm đen, vàng đọt, trắng đục, lợn cợn có giây có nhợt, hôi tanh khó chịu, mình mẩy nóng hầm, mê mệt, tứ chi bải hoải, dùng đủ thứ thuốc rồi mà không hết, hay là hết rồi trở đi trở lại, nên dùng thuốc :

Điều-Kinh Bạch-Đái « Ông Tiên »

sẽ dứt tuyệt, khỏi cần bôm rửa, đang có tháng (kinh) mới sanh đẻ hay là đang có thai mà ra huyết trắng nhiều, dùng thuốc nầy càng hiệu nghiệm. Chúng tôi dám nói quả quyết và cam đoan dùng thuốc nầy không hiệu nghiệm không lấy tiền.

Mỗi gói...0$30, nửa tá...1$50, một tá...3$00

II.— Có kinh trồi sụt hay là không đúng ngày

Phần nhiều phụ nữ hay sanh ra trăm ngàn bịnh ; cũng vì máu huyết suy kém, kinh kỳ trồi sụt, có tháng không đúng ngày, hoặc sớm, hoặc muộn, hoặc nhiều, hoặc ít, mình mẩy nóng hầm, mê mệt, nhức đầu, đau bụng, nhức mỏi trong xương, tay chơn rủ liệt, bần thần, xây xẩm mày mặt, huyết trắng ra dầm dề, ăn ngủ không biết ngon, dã dượi tối ngày, làm việc chi cũng chán nản, nước da vàng úa như bịnh hậu, hình vóc càng ngày càng ốm xanh, để lâu ngày chứng nào càng hại thêm chứng nấy !

Vậy quí bà, quí cô máu huyết suy kém, kinh kỳ trồi sụt như trên đây, đã từng dùng đủ thứ thuốc rồi mà không hiệu nghiệm, xin dùng thuốc BỔ-HUYẾT ĐIỀU KINH « ÔNG-TIÊN » nầy cho thường, các bịnh kể trên sẽ tuyệt, máu huyết trở nên sung túc, kinh nguyệt điều hòa, (đúng ngày) trong mình mạnh khỏe, da thịt tốt tươi.

Mỗi hộp. . . . . 1$00

III.— Tới kinh đau bụng hay là có mà ra ít

Vậy quí bà, quí cô tới kinh kỳ huyết hư ra không đặng, hay là có mà ít, làm đau ngấm ngầm trong bụng, đau gò có cục, đau thắt ngang lưng, mình mẩy nóng hầm mê mệt, nhức mỏi cùng mình, muốn ớn lạnh, ăn ngủ không biết ngon, dã dượi tối ngày, nên dùng thuốc LÔI CÔNG HOÀN « ÔNG TIÊN » cho nó trục tẩy máu hư ra thì các chứng bịnh kể trên đều hết.

Mỗi hộp. . . . . 1$00.

IV.— Muốn sanh đẻ dễ dàng

Có thai từ một tháng sấp lên, nên thường phục thuốc TIÊN THIÊN BẢO DỰNG HOÀN « ÔNG TIÊN » một là bổ khí huyết, hai là dưỡng thai, đến lúc gần sanh để chuyển bụng ít đau, tử cung được trơn và nở (dễ mau) ba là, không lo đều chi trắc trở, bốn là, đứa nhỏ dễ nuôi, sau đặng mạnh mẽ, khỏi sợ ghẻ chốc hay là nổi sài cùng mình, hết sức công hiệu.

Mỗi hộp. . . . . 1$00.

Mấy thứ thuốc trên đây, chúng tôi dám chắc rằng hoàn toàn và công hiệu hơn hết ở xứ Á-Đông, và chưa chắc có hiệu nào mà tranh cho đặng.

Có bán tại 51, Rue GIA-LONG à HUẾ và khắp các nơi có treo bảng hiệu đại-lý cho nhà thuốc ÔNG-TIÊN.

Một đêu từ biệt a-phiền

Các anh em cũng nên nghe tôi là một đều vui vẻ trong gia đình. Chính tôi cũng đã NGHIỆN HÚT trong 15 năm, đi đến đâu cũng thấy nhiều người chê bỉu, mà tôi cũng dùng nhiều thứ thuốc cai rồi, mà vẫn không sao bỏ được. Vậy tôi xem báo thấy HOÀNG-VĂN-ẤP, 47 Phố Ninh-Xá, Bắc-Ninh có bán thứ thuốc CAI NHA PHIẾN giá 1$00 1 lọ, thì tôi tức thì gửi mua về dùng thử, thì bây giờ tôi đã bỏ được rồi, trong người vô bệnh, vẫn khỏe mạnh như thường. Vậy tôi có mấy lời đăng lên đây, trước là cảm ơn ông chủ hiệu HOÀNG-VĂN-ẤP, sau nữa xin các anh em cũng nên nghe tôi, nếu định bỏ thì chỉ dùng thuốc cai nha phiến Hoàng-văn-Ấp là bỏ được, chứ nghiện hút chẳng ích gì, mất nhiều tiền, người lại xấu, đi đến đâu nhiều người khinh bỉ, mà trong gia đình bao giờ cũng không được vui vẻ vì mình !

ĐẶNG-ĐÌNH-CHỦ Maréchal Foch -:- VINH

KIỂU TỐI TÂN 1936

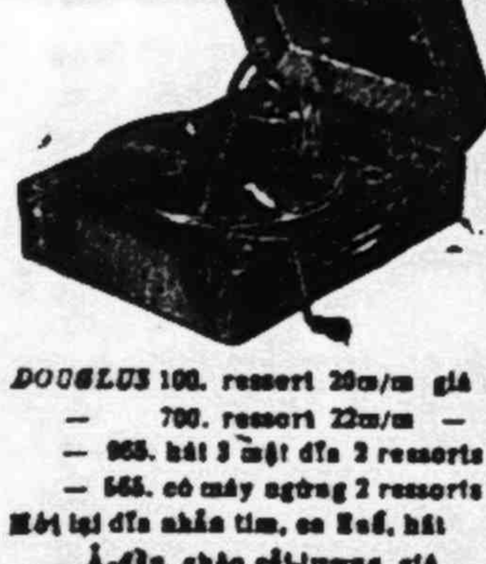

DOUGLUS 100. ressort 20m/m giá		12$00
— 700. ressort 22m/m —		14.00
— 965. hát 3 mặt dĩa 2 ressorts		16 00
— 565. có máy ngừng 2 ressorts		18.00
Mới lại dĩa nhãn tím, ca Huế, hát Ả-đào, chèo cải-lương, giá		1$30
Dĩa hát Quảng-đông và Triều-châu		1.40
Dĩa tây Orchestre de danse		1.50
Dĩa đàn ngũ âm và hát Laos		1.50
Dĩa hát Nhật-bản có đàn		1.50
Dĩa đàn khiêu-vũ Nhật-bản		1.80

Có mục-lục máy hát, và dĩa mới. Mua máy hát hoặc dĩa hát, gửi Contre-Remboursement, không tính cước phí

LÊ-VĂN-TÀI

Disques & Phonos

2, rue Georges Guynemer -:- SAIGON

ĐÃ SINH RA KIẾP Ở ĐỜI, AI KHÔNG PHÒNH-TÍCH LÀ NGƯỜI VÔ DUYÊN

Cơm no, rượu say rồi ham tình dục, hoặc ăn no đi ngủ hay đi tắm ngay, nên bị bệnh gọi là Phòng-Tích, không phải đau dạ-dày, không phải đau bụng kinh niên.

Khi bị bệnh : Thấy : Đầy hơi, tức ngực, chán cơm, không biết đói, ăn chậm tiêu, bụng về bình bịch, khi ăn xong rồi thì hay ợ (ợ hơi hoặc ợ chua), khi tức bụng khó chịu, khi đau bụng, khi đau lưng, đau ran trên vai, người thường ngáo ngán, buồn bã chân tay, bị lâu năm sắc mặt vàng, da bụng dày.

Chỉ một liều :

PHÒNG-TÍCH 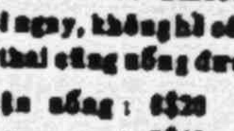

THẦN-DƯỢC « CON CHIM »

thấy dễ chịu hoặc khỏi ngay, không hề công phạt tí gì, đàn bà có thai cũng uống được.

Một liều một bận uống : 0$20

» » hai » » : 0$40

VÕ-ĐÌNH-TÂN, *Kim-tiền 1926*

178 bis, Lachtray -:- HAIPHONG

Đại-lý các tỉnh Trung-kỳ :

HUẾ : Vĩnh-Tường, 40, phố Gia-Long ;
TOURANE : Nguyễn-hữu-Vinh ở Quảng-Cơ ;
NHATRANG : Kim-Anh, Librairie ;
PHANTHIẾT : Lê-Nam-Hưng, Commerçant ;
QUINHON : Đồng-Lập, Avenue Khải-Định ;
QUẢNG-NGÃI : Chế-Hoàng & Sảng-vỹ ;
SOCTRANG : Nguyễn-văn-Minh, Maire à Caisson ;
VINH : Hà-thị-Lan (Maison Sinh-Huy) ;
VIENTIANE : Mme Phan-thị-Lộc, rue Tafforin ;
THAKHEK : Đào-Tiến (Maison Nhật-Nhật-Tân).
LUANGPRABANG : Trần-văn-Chỉ, Entrepreneur

Các tỉnh khắp ba kỳ có đại-lý

VIỆC TRONG NƯỚC

(Tiếp theo trang 3)

người nhà thầy nghè là Nguyễn-Kiểm đem giao cho hương lễ Lê Quảng, cửu Thắng, xã Lợi và phó Đồng 18$ bạc giấy, nhờ phân phát cho 60 dân khiếng ; họ đâm đạo với nhau, rồi sai cửu Thắng đem đổi tiền, cứ mỗi đồng bạc đổi, họ chấm thêm 3 xu, cột ra 60 lọn, mỗi lọn có 25 xu, còn dư 3$ và bạc đổi ra tiền (cứ mỗi đồng là 3 xu) thành được 54 xu, chia ra với nhau.

Còn 3$ chủ nhà cúng, phó Đồng nói : thấy người em có con heo đáng 3$, có mua làm cúng, chuẩn mua 3 ô gạo là 0$12 ô nếp 8 xu, hương đèn mắm muối hết 0$56, còn dư lại bao nhiêu cũng chia.

Đến rằm tháng 3 nhuần, ông thừa trạm Nguyễn Ngô chết, cũng xin làng kêu 60 dân, đưa cho làng 6$ mua đồ cúng và 17$ phát cho dân khiêng, lại 2 cây vải ta 60 thước, xé cho mỗi người dân 1 cái khăn, mà họ cho mỗi người dân 8 tấc, còn dư 6 thước phó Đồng lấy. Còn 17$ cũng đem đổi tiền, chia mỗi người 0$25, còn 2$ mua heo và đồ hành thị, dư đem chia.

Dân

Hương bộ trong hạt Nghĩa hành đã được nhận tiền mua sổ lại

QUẢNG-NGÃI — Tiếng-dân số 904 ra ngày 2-5-36, có đăng chuyện « Giá sắp sổ mà chánh phủ đã bán giá hạ, nhưng vì nghị định ấy dân không được biết, nên phải mua như mọi năm trên v. v.

Vừa rồi quan huyện Nghĩa hành có trát số 962, sức hương bộ toàn hạt tới nha nhận lại tiền mua trội ấy v. v.. Hiện họ đã nhận.

Cứ theo lời các hương bộ thuật lại, thì số bạc trội ấy, tính hơn 150$. Thế mà bữa ấy thầy thông Lai chỉ đưa cho kẻ ít người nhiều, độ mấy chục đồng. Còn bao nhiêu thì thầy xin, hoặc bẹn lại !

Cuộc ngoại

Cái án oan

Và chuyện Lê-Quang làng Minh-tân, tổng Ca-đức (Mộ-đức), bị tên Nguyễn-Chánh vu cáo chặt tay y tại đêm 21-10-35, tòa Sơ-cấp Mộ-đức kết án Quang 6 năm khổ sai, bầm tình. Tòa án đệ nhị cấp ngày 21-2-36 có trát đòi những người can chứng giam cứu. (T. D đã có đăng)

Ngày 8-5-36 tòa án Quảng-ngãi xử án. Khác với lời tuyên án của tòa Sơ-cấp, là : Có lời Lê-Hoàng cung thì nghe mẹ tên Quang rầy Quang sao có thông dâm với vợ Lê-Kỳ là người bà con bà thúc. Huống vợ Lê-Kỳ năm trên có thông gian với Ng. Chánh, bọn trong họ nó là Lê Quyến có bắt được, thưa giữa làng. Nay Quang thông dâm với vợ Kỳ thì sự chặt tay tên Nguyễn-Chánh, đoán chắc là Quang (!), nên y án Quang 6 năm khổ sai.

Đây lại là một chuyện buộc tội không có chứng gì xác, vì mẹ Quang là Võ-thị-Lịnh khai không rầy con bao giờ, mà thị Kỳ cũng khai không thông dâm với Quang.

Án nầy có oan chăng !

Minh oan

Đi làm xâu lại bị đuổi về !

(Quanh vụ khai mương An-kiềm)

Vì sự lấy công dân tư ích các làng thuộc tổng Tịnh-thượng. Tịnh-trung (Sơn-tịnh) làm xâu, khai mương thủy lợi An-kiềm, dân trong các làng không ai có tiếng gì. Duy có người thừa hành làm khó dễ với dân xâu, thành dân có lời than trách. Xin kể một chuyện :

Theo phiếu của thầy tổng Tịnh-thượng sức cho hương lý làng Lộc-thọ, bắt 15 người dân, dự bị đồ ăn trong 4 ngày, đến tại đồn An-bình, kể từ ngày 21 tháng 3 nhuần (11-5-36) do thầy cai lục-lộ kiểm nhận, đưa đến làm xâu tại mương thủy lợi An-kiềm.

Hương-lý làng ấy bắt đủ số dân giao cho hương mục dẫn đến đồn An-bình trình kiểm. Thầy Cai ở đó kiểm xong, nhưng chỉ nhận có 10 tên đem đi làm, còn 5 người đuổi về, bảo : « đông quá, đợi bữa khác ! ».

Dân đã sắm cơm đùm cơm gói để làm xâu mà bị đuổi như thế, phiền công và tốn kém, tội quá ! Thầy cai nầy có ý gì mà làm khó dễ như thế ?

Dân

Chuyện ruộng hương hỏa lôi thôi

Phan-Thọ ở làng Thanh-lâm, tổng phổ-cảm, huyện Đức-phổ có cái nhà thờ đã hư, trong họ không có tiền làm lại, mới thuận ưng cùng nhau ký giấy bán một đám ruộng hương hỏa, số hiệu 1593, thuộc bộ trong làng xứ Ngô-quân. (Ruộng nầy đạc năm 1934; năm 1935 họ ký bán, năm 1936 lãnh trích lục.) Vì thấy trong tờ trích lục có chữ : « Cấm không cho chuyển mãi ». Nên khi lãnh trích lục về, Phan Thọ và người trong họ ký đơn đến huyện xin phép, quan huyện bảo đến nha địa-chánh hầu, chớ quan không có quyền cho ; nha địa chánh lại biểu về huyện xin, chớ nha địa-chánh không xét, làm cho bọn Phan-Thọ ăn đi ăn về tốn kém đã đôi ba lần, mà giấy phép không xin được, thật là phiền quá.

Theo lệ ruộng hương hỏa cấm không được bán là người thừa-tự tự bán mà tiêu riêng kia, chớ có cả họ ký và bán lấy tiền làm nhà thờ, vẫn là việc trong phạm vi hương hỏa, tưởng quan trên nên châm chước.

D. Á.

Vì sao quan không minh cứu ?

Tiếng-Dân số 878 có đăng nguyện đơn 17 người dân kêu về vụ lý-trưởng làng Diên-trường là Đỗ-Trác, lý trưởng làng Diên khánh là Nguyễn-đình-Quang, ẩn nặc không khai số tiền công làng. lại kiện với Tỉnh, Tòa rằng làng không có công ngân, xin phép quan góp dân mua trích lục ra đặng công...

Bọn giao huyện xét đã ba tháng, huyện bẩm tỉnh đình cứu Bọn nguyên cáo lại kêu tại tỉnh ; đơn cũng giao về huyện xét. Dân chúng chưa nghe quan cứu ra thế nào, lại thấy 12 người nguyên cáo ký tờ hòa, còn 5 người không chịu ký.

Quanh đi quẩn lại, số bạc trước sau cũng về tay hương lý lạm dụng, nào dân có chút ích gì đâu ; chỉ tốn công kêu nài mong đợi, tội nghiệp quá !

Mấy người dân làng lại cáo

Nên chú ý ! !

Nên chú ý ! !

Kính trình quí ngài rõ rằng kể từ ngày 16 Avril 1936, chúng tôi đã là *chủ hiệu bào chế Tân-định*, số 22 đường Vassoigne ở Saigon—Tân-định.

Nhờ cách sắp đặt bản hội về việc gởi hàng bản-hiệu có thể *gởi nhanh chóng* được tất cả thứ thuốc và *giá tính rất phải chăng* (*gởi theo các chuyến tàu tốc hành* và bạn hàng *không phải tốn tiền đất tải*).

Quí ngài chớ nên ngần ngại, cứ gởi thơ cho bản-hiệu ; bản thuốc hiệu sẽ vui lòng gởi tặng một chai thuốc ho « SIROPAN » và quyển catalogue của bản-hiệu.

Xin quí ngài sẵn lòng chiếu cố cho, bản-hiệu lấy làm cảm tạ vô cùng.

HỒ-ĐẮC-ÂN

Bác-sĩ bào-chế

cựu Lưu-sinh-viên các Bệnh-viện thành Paris

Chủ-hiệu bào-chế TÂN-ĐỊNH

Số 22 đường Vassoigne SAIGON

INJECTION PEYRARD D'ALGER

Thuốc thực hiệu nầy chế ra đã lâu rồi và hiệu-nghiệm hơn các thứ ĐỂ TRỊ BỊNH ĐAU-LẬU mới bị hay là có đã lâu rồi

Trong 232 người A-Rập dùng thuốc nầy thì lành bịnh hết 231 người

(Y theo lời phúc các lương-y ở Alger)

BÁN TẠI SỞ : SPÉCIALITÉS PEYRARD 44, Rue de Grenelle, PARIS

và cùng các nhà thuốc có danh

Portatif dimensions 14 × 29 × 38 c/m

ressort de 22m/m 7$

Avec arrêt automatique 9$

Mme RICHARD

PHOTO CINÉ GRAPHE

87 Rue GIA - LONG

HUẾ

Violon chevillé spécial pour pays chaud	9$50
Mandoline — id —	12$00
Banjo, guitar, accordéon prix à partir de	16$00
Appareil photo à partir de 25f =	2$50
Appareil prise de vue ciné 780f =	78$00
Projecteur de ciné 720f =	72$00

Tại Hội-chợ Huế?

Quí Ngài nên nhớ rằng ngoài ra DẦU BÁ-CHỨNG hiệu ÔNG-TIÊN, quí Ngài không tìm được thứ dầu nào trị đặng bách bệnh, công hiệu lạ lùng, mùi thơm dịu dàng, mà giá lại rẻ hơn các hiệu khác.

Ve lớn .... 0$12

Ve nhỏ 0.06

Trong mấy ngày Hội-chợ, **bán một biếu một** để cho quí vị nào chưa có dịp dùng đến, coi đúng sự thật không.

ÔNG-TIÊN DƯỢC-PHÒNG

82-92, Rue P. Blanchy prolongée

Phú nhuận — SAIGON

Lụa Hà-đông ! Lụa Hà-đông !

Lụa Hà-đông 0$35, 0$40, 0$45, 0$50, 0$55, 0$65 0$75 1 thước. Tussor soie 1$50 1 thước ; 1 quần 1 áo trung bình 5m50 1 bộ ; Maillot Sport « Élégant » 0$40 ; Maillot thường 0$20, 0$30 Áo tập võ con nít 6, 7 tuổi 0$15 ; 9, 10 tuổi 0$20 ; từ hạng 14, 15 tuổi 0$30.

Chemisette Soliar 1$00 ; Le Meilleur 0$90 ; Élégant 0$60 ; hạng mỏng « L » 0$30, hạng mỏng « M » 0$25 ; Portefeuille Hongkong có fermeture 0$60 một cái ; túi đựng tiền cầm tay (Sac à main) của các cô thiếu nữ tân thời 4$50 ; quần áo nhiều tây của con nít mới đẻ 0$30 ; 2, 3 tuổi 0$40 ; 4, 5 tuổi 0$50 một cái.

Sandale của các ông 2$00 một đôi. Mua từ 12$00 trở lên, không mất tiền cước.

AN-THÀNH

41, phố Hàng Đào 41 HANOI

NHÂN-TẠO-HUYẾT

BỔ-HUYẾT—SÁT-TRÙNG

Bổ trợ thân-thể — Lọc sạch máu bẩn — Làm cho khí-huyết sung-túc — Công dụng đặc-biệt là sát được vi-trùng LẬU và GIANG-MAI, và các chứng sài, lở, ghẻ — Giá sợ gầy rẽ, da xanh xao — Đàn bà có mang uống an-thai — Ở cữ dùng chóng đỏ da, mau trở lại tươi đẹp.

Mỗi chai 1$50 — Nửa tá 7$50

CHÚ Ý

CỐ-TINH BỔ-THẬN

THẬN-HƯ — DI-TINH

CHUYÊN TRỊ. Dinh-tinh, mộng-tinh, hoạt-tinh — Khi sơ phát : đau lưng, mỏi vai, mắt hoa, tai ù, đầu váng, cổ họng ráo, môi khô — đêm nằm ít ngủ, hay thao thức nghĩ ngợi liên miên, chiêm-bao mộng mỵ văn văn.... Dù nặng nhẹ, đã dùng đến thuốc nầy là được khỏi hẳn.

Mỗi ve 1$00 — Nửa tá 5$00

Hai thứ thuốc nầy nổi tiếng khắp Đông-Pháp, ngoài những bức thơ minh-tạ đã đăng trước, nay xin dịch bản phân chất, đoạn quan năm ANTONINI ban khen thuốc NHÂN-TẠO-HUYẾT sau khi ngài đã thí-nghiệm và phân chất tại phòng LABORATOIRE de CHIMIE de L'INDOCHINE — HANOI như sau :

« . . . . Thuốc nầy lấy toàn tinh chất của mười một thứ cây quí, « trong đó có vị NHÂN-SÂM, chế theo phương-pháp bào chế Thái-« tây, hợp dụng cho người Annam có thể bồi khí huyết, tăng sức « khỏe, làm cho hồng huyết cầu (globules rouges du sang) tươi tốt « trong sạch, và sát trừ được vi trùng lậu, giang mai »

Trích dịch đoạn ngài chứng nhận thuốc CỐ-TINH BỔ-THẬN :

« . . . . Thuốc nầy không có chất độc, tinh chế toàn nguyên liệu « rất quí như SÂM một ông v. v... trị chứng đau thận di-tinh ».

NGŨ-TINH DƯỢC-PHÒNG

N° 114 — Hàng-Bông — HANOI

BỘ BA !...

MUỐN : TỐT, LỢI, RẺ

XIN ĐỂ Ý MÀ DÙNG :

1) DẦU XĂNG (ESSENCE)

2) DẦU NHỚT (HUILE)

3) MỠ (GRAISSE)

Có dùng mới biết ;

S H E L L

SHELLCOOL

SHELL A CYL

HUILE SHELL

GRAISSE SHELL

biết chắc dùng mới

Đâu đâu cũng sẵn có

SHELL

Imprimerie TIẾNG-DÂN HUẾ

Directeur Gérant : HUỲNH-THÚC-KHÁNG